

Asia: VN/14657/2025-STM-56

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi lasten kotihoidon ja yksityisen hoidon tuesta annetun lain muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Mothers in Business MiB ry kiittää sosiaali- ja terveysministeriötä mahdollisuudesta lausua luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi lasten kotihoidon ja yksityisen hoidon tuesta annetun lain muuttamisesta.

Mothers in Business MiB ry on jättänyt 6.11.2025 lausunnon esityksen aiemmasta versiosta ennen asumisaikavaatimukseen tehtyä muutosta. Nyt asumisaikavaatimus koskisi vain sitä vanhempaa, jolle kotihoidon tuki maksetaan, ja jatkossa tuki maksettaisiin aina lasta pääasiallisesti hoitavalle vanhemmalle tai muulle henkilölle. Tämä muutos ei merkittävästi vaikuta aiemman lausuntonne sisältöön ja siinä esittämiimme näkökantoihin.

Toistamme siis, että on tavoiteltavaa tukea hiljattain Suomeen muuttaneiden pienten lasten vanhempien nopeampaa kotoutumista sekä edistää lasten kotimaisen kielen oppimista ja osallistumista yhteiskuntaan. Tutkimustiedon valossa on myös perusteltua kannustaa pienten lasten osallistumista varhaiskasvatukseen. Hallituksen esityksessä ehdotettu kolmen vuoden asumisaikavaatimus toiselle vanhemmalle kotihoidon tuen saamisen edellytykseksi ei kuitenkaan ole tehokas eikä yhdenvertainen keino näiden tavoitteiden saavuttamiseksi. Esitys murtaa suomalaisen sosiaaliturvan universaaliuden periaatetta ja heikentää yhdenvertaisuutta kohdistuen erityisesti maahanmuuttajataustaisiin lapsiperheisiin.

Mothers in Business ry kehitti kansainvälisen taustan omaavien äitien työllistymismahdollisuuksia STEA-rahoitteisessa MiB International -hankkeessa vuosina 2021–2024. Hankkeessa hahmottuivat selkeästi korkeasti koulutettujen maahanmuuttajanaisten työllistymisen esteet: työmarkkinoiden läpäisemättömyys, verkostojen puute ja osaamisen tunnistamisen vaikeudet.

Näiden haasteiden ratkaiseminen ei onnistu tukimuotoja rajaamalla, vaan vahvistamalla työllisyyspalveluiden, kotoutumispalveluiden ja varhaiskasvatuspalveluiden sekä vastaavia palveluita tarjoavien järjestöjen resursseja. Kunnissa tarvitaan osaamista maahanmuuttajaäitien erityisistä palvelutarpeista sekä kykyä tukea yrityksiä kansainvälisten osaajien rekrytoinnissa ja monimuotoisten työyhteisöjen rakentamisessa.

Luonnoksessa viitataan niin sanottuun Norjan malliin, jossa vastaava asumisaikavaatimus otettiin käyttöön vuonna 2017. Luonnoksen mukaan Norjassa lain vaikutukset työllisyyteen ja kotoutumiseen ovat olleet vähäisiä: "Lakimuutoksen jälkeen sen piiriin kuuluneiden vanhempien työllisyys ja työllisyyttä edistäviin palveluihin osallistuminen ei havaittu muuttavan merkittävässä määrin lyhyellä aikavälillä. [...] Kolmansista maista muuttaneiden lapsiperheiden suhteellinen tuloköyhyys kasvoi johdonmukaisesti lakimuutoksen seurauksena."

On siis olemassa riski, että muutos lisää lapsiperheköyhyyttä ja eriarvoisuutta, erityisesti jos samaan aikaan supistetaan kotoutumis- ja työllisyyspalveluiden resursseja.

Mikäli kotihoidontukeen halutaan puuttua, se voidaan tehdä hyödyntämällä tutkittuun tietoon perustuvia malleja, joissa hoitovapaat, kotihoidontuki ja osa-aikaiset tuet integroidaan joustavasti vanhempainvapaaseen. Näin voidaan edistää sosiaalista ja sukupuolten välistä tasa-arvoa asettamatta ketään eriarvoiseen asemaan.

Söderman Jenny
Mothers in Business MiB ry

Jussila Hanna-Kaisa
Mothers in Business MiB ry